

prof. dr hab. Aneta Lewińska
Uniwersytet Gdański
Instytut Lingwistyki Stosowanej

Gdańsk, 18 lutego 2026 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Moniki Nowickiej pt. *Diagnozowanie poziomu znajomości języka szkolnej edukacji ukraińskich dzieci z doświadczeniem migracyjnym w polskiej szkole podstawowej na drugim etapie nauczania*

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska mgr Moniki Nowickiej pt. *Diagnozowanie poziomu znajomości języka szkolnej edukacji ukraińskich dzieci z doświadczeniem migracyjnym w polskiej szkole podstawowej na drugim etapie nauczania*, obejmująca 338 stron wydruku komputerowego, mieści się w nurcie lingwistyki stosowanej w obszarze badań nad językiem polskim jako drugim.

O oryginalności pracy świadczy podjęcie tematyki stosunkowo nowej w polonistycznej glottodydaktyce – refleksji nad językiem szkolnej edukacji. Należy podkreślić, że w kontekście ostatnich gwałtownych zmian w polskiej szkole, przekształcającej się z monojęzycznej i monokulturowej w szkołę wielojęzyczną i wielokulturową, ta rozprawa podejmuje temat niezwykle aktualny. Podstawę materiałową niniejszej rozprawy stanowi implementacja autorskiego testu służącego do badania poziomu biegłości ucznia w tej specyficznej odmianie polszczyzny, uzupełniona o kompleksowe studium sześciu przypadków. Ma ono pokazać, jakie rezultaty przynosi diagnoza autorskim narzędziem diagnostycznym. Należy podkreślić, że temat odpowiada zawartości merytorycznej pracy.

Praca składa się ze *Wstępu*, pięciu rozdziałów oraz *Zakończenia*. We *Wstępie* Autorka wprowadza czytelnika w społeczne tło swoich *badan*, uzasadniając podjęcie tego tematu oraz wprowadza w problematykę podjętych naukowych dociekań.

Osadzenie własnej pracy badawczej w szerokim kontekście kulturowo-społecznym pozwala spojrzeć na podjęty problem badawczy w aspekcie aplikacyjnym. Zanim jednak Doktorantka pokaże pragmatyczny wymiar swoich działań, w *Rozdziale I* przywołuje wieloletnią tradycję badań nad migracją prowadzonych w obszarze różnych dyscyplin naukowych (językoznawstwa, socjologii, pedagogiki, psychologii, historii, statystyki, geografii, prawa, politologii czy ekonomii). Warto podkreślić trafny dobór najważniejszych pozycji literatury z tak wielu dyscyplin naukowych.

Omawiając migracje do Polski, pokazuje pani mgr Monika Nowicka szerokie spektrum naukowych zainteresowań migracją, relacjonuje wiele możliwych porządków opisu, tworząc

wielowymiarowy obraz tego zjawiska. Z kolei wprowadzenie perspektywy historycznej służy pokazaniu nie tylko migracji jako trwałego procesu społecznego, ale daje również możliwość wyeksponowania specyfiki migracji ukraińskiej po 2022 roku. Tym, co istotne w kontekście prowadzonych badań – pisze Autorka – jest profil demograficzny uchodźców i związany z nim masowy napływ dzieci z doświadczeniem migracji do polskich placówek edukacyjnych.

Prowadząc rozważania terminologiczne trafnie Doktorantka zwraca uwagę na wielość terminów, które funkcjonują w nauce: *takie jak: „dzieci z doświadczeniem / biografią / kontekstem migracyjnym”, „dzieci migranckie”, „dzieci migrantów” czy „dzieci migrujące”. Terminy te używane są często zamiennie i funkcjonują jako synonimy*” (s. 40). Przywołuje dane, pokazujące, że większość uchodźców z roku 2022 nigdy wcześniej nie odwiedzała Polski i nie miała związków z Polską – co istotne w kontekście prowadzonych badań.

Na uwagę zasługuje *Rozdział II*, dowodzi on wysokiej umiejętności uogólniania i hierarchizowania wiadomości. Doktorantka niezwykle sprawnie porusza się w polskim i ukraińskim systemie prawnym związanym z edukacją dzieci i prezentuje te aspekty, które w sposób istotny wpływają na sytuację szkolną dzieci uchodźczych. Podkreśla zwłaszcza to, w jak trudnym położeniu są ukraińskie placówki, które pozostając w stanie wojny, mimo wdrażanej od 2018 roku reformy, w istocie prowadzą edukację według utrwalonych przez dziesięciolecia schematów.

Autorka pokazuje perspektywę polskich placówek, które nagle musiały się zmierzyć z masową obecnością dzieci z doświadczeniem migracyjnym w polskiej szkole. Celnie podsumowuje ułomności systemu: *Okazuje się, że dopiero sytuacja kryzysowa wywołana nagłym napływem uchodźców zweryfikowała na większą skalę niedociągnięcia systemu i braki w procedurach. To dzięki niej wyostrzyły się problemy, z którymi od lat zmagają się nauczyciele w polskich szkołach już od dawna nieprzypominających monokulturowych placówek edukacyjnych z ubiegłego stulecia* (s. 50).

Włączanie dzieci z doświadczeniem migracyjnym odbywa się w polskiej szkole według modelu integracyjnego lub izolacyjnego, a każde podejście ma – jak pokazuje Doktorantka – zalety i wady, które rzeczowo przedstawiono, odwołując się do bogatej literatury (s. 51).

Szczegółowe porównanie obu systemów edukacji (na potrzeby tej dysertacji ograniczone do drugiego etapu edukacyjnego) prowadzi do wykazania różnic organizacyjnych (s. 63) i merytorycznych. W *Tabeli 5.* zestawiono efekty nauczania w zakresie edukacji polonistycznej zawarte w polskiej podstawie programowej z efektami kształcenia w zakresie edukacji językowej i literackiej z ukraińskiego standardowego programu edukacyjnego (s. 65-69). W *Tabeli 6.* porównano przedmioty szkolne i ich tygodniowe obciążenie na II etapie kształcenia.

Obie tabele zostały dobrze zanalizowane, wyszczególniono podobieństwa i różnice istotne w procesie nauczania dzieci z doświadczeniem migracyjnym. Do takich należą różnice w progresie treści nauczania – inne jest tempo i rozkład treści, zatem dzieci umieszczane w klasie programowa odpowiedniej nie są na tym samym poziomie nauczania. Jednocześnie Doktorantka trafnie konfrontuje zapisy sformułowane w ukraińskiej reformie programowej z rzeczywistością.

W tym rozdziale znalazła się również analiza szeregu poradników kierowanych dla nauczycieli (w tym jeden swojego autorstwa) pracujących z dziećmi z doświadczeniem migracyjnym, jednocześnie zwraca się uwagę na proponowane różne typy strategii akulturacyjnych. Autorka wskazuje jako ważny czynnik zaburzający proces akulturacji, niewystarczającą znajomość języka lub jej całkowity brak (s. 86)

Temu najistotniejszemu w perspektywie badań językoznawczych zagadnieniu poświęcono cały *Rozdział III (Znaczenie języka w funkcjonowaniu dzieci migracyjnych w nowej społeczności szkolnej)*. Rozpoczynają go dobrze prowadzone rozważania poparte bogatą i adekwatną literaturą (Seretny, Lipińska, Miodunka, Pamuła-Behrens, Tambor, Tomasik, Szybura, Komorowska, Gajderowicz, Jakubowski) na temat skomplikowanej sieci powiązań pomiędzy językami pierwszym, drugim, obcym i odziedziczonym.

Odrębny podrozdział poświęcono pokazaniu różnic pomiędzy językiem komunikacji a językiem szkolnej edukacji. Przywołano najważniejsze prace z tej dziedziny (Seretny, Mikulska, Szulc, Szadyko, Pamuła-Behrens) jednocześnie osadzając je w tradycji badań nad specjalistycznymi odmianami polszczyzny (Gajda, Grucza, Kubiak). Szczególne miejsce w rozważaniach teoretycznych poświęcono miejscu leksyki i składni w JSE (3.3), powołując się zarówno na klasyczne prace odnoszące się do języka specjalistycznego (Wilkoń, Gajda), jak i te dotyczące relacji JSE i języka polskiego jako obcego / drugiego/ odziedziczonego (np. Tabisz, Seretny). Wszystkie te teoretyczne analizy znajdują następnie praktyczne zastosowanie w konstrukcji testu diagnostycznego.

Równie istotne dla prowadzonych badań okazują się analizy dokumentów programowych i podręczników (3.5), które w znacznej mierze organizują pracę nauczyciela i uczniów. W tym rozdziale znajdziemy szereg tabel z zestawieniem terminów wybranych z treści programowych dotyczących różnych przedmiotów nauczania w polskiej i ukraińskiej podstawie programowej. Posłużyły one do sformułowania ważnych w przyjętej perspektywie badawczej wniosków. Doktoranta wykazała, że na poziomie dokumentów oba systemy nie różnią się w sposób zdecydowany, ale zauważa jednocześnie, że wpływ na trudną sytuację dzieci uchodźczych w polskiej szkole ma osadzenie tych dwu praktyk dydaktycznych w innej kulturze edukacji.

Wnikliwa analiza podręczników w kontekście ich roli w nauczaniu uczniów polskich i dzieci z doświadczeniem migracyjnym prowadzi panią mgr Monikę Nowicką do uzasadnionej konstatacji, że *ta odmiana języka [JSE] nie jest przyswojona przez uczniów migracyjnych na tyle, aby mogli efektywnie korzystać z podręcznika* (s.138). Doktorantka, by uprawomocnić wnioski korzysta z jednego z nowszych narzędzi, jakim jest program *Jasnopis*. Korzystając z niego analizuje różne segmenty wybranych podręczników (*do badania wyznaczono teksty odautorskie oraz segmenty zadań z książek do nauki języka polskiego, biologii i matematyki z różnych klas tak, by przedstawić realizacje treści nauczania z odmiennych dyscyplin naukowych na przestrzeni lat nauki*; s. 146) Wyniki tej analizy przedstawiono w tabelach zajmujących niemal 30 stron (może warto byłoby je przenieść do Aneksu; *Tabela 31*, s. 173 byłaby wystarczająca w głównym tekście rozprawy).

Wnioski z analizy *Jasnopisem* są przytłaczające: *Właściwie jedynie wyniki analiz trzech fragmentów wskazały na poziom trudności tekstów odpowiadający wiekowi dzieci, dla których je przeznaczono.* (s. 172). *Większość przeanalizowanych fragmentów podręczników plasuje się na poziomie zrozumiałym dla osób z wykształceniem średnim lub wyższym, niezwykle trudnym dla zdecydowanej większości uczniów polskich, a nieosiągalnym dla uczniów migracyjnych* (s. 177), a *nadmiar materiału, nieadekwatność wymagań oraz niewłaściwa prezentacja terminów i instrukcji mogą dla uczniów migracyjnych stanowić poważne bariery w korzystaniu z książek szkolnych* (s. 176).

Warto dodać, że pani mgr Monika Nowicka pokazuje nie tylko problem, ale też sposoby jego rozwiązania. W swoje rozważania włącza wiele zaleceń, pokazując jak działania nauczycieli mogą zniwelować problemy wynikające z trudności z pracy z podręcznikiem. Istotne jest jednak to, że są to działania odmiennie oceniane przez dydaktykę języka rodzimego i glottodydaktykę, np. *wymienne stosowanie wielu rozmaitych czasowników operacyjnych i zwrotów* (s. 141). Autorka proponuje rozwiązania, które mogliby stosować nauczyciele (np. zredukować szeregi czasowników do jednego – *podaj, wylicz, wyszczególnij, przytocz, wypunktuj*, czyli po prostu *wymień*, s.141; dodać słowa, wyrażenia, zwroty gotowe do użycia w tworzeniu odpowiedzi i inne, s.143) na lekcjach nie tylko w klasie wielojęzycznej. Pomogłyby one wielu uczniom ze specyficznymi trudnościami w nauce.

Rozdział 4. łączy część teoretyczną z praktyczną. *Diagnozę poziomu znajomości języka szkolnej edukacji* rozpoczyna podrozdział pokazujący, jak wiele kompetencji mają współcześnie polscy nauczyciele. To rzetelna pochwała nauczycieli, wsparta badaniami i raportami (np. Świdrowska, Walczak 2024; Tędziągolska, Walczak, Wielecki 2024; Papuda-Dolińska, Knapik i in. 2024; NIK 2024; Łuczyńska, Pyżalski 2022) i jak pisze Doktorantka to

właśnie *na pomoc i opiekę nauczycieli w pierwszej kolejności mogą liczyć dzieci z doświadczeniem migracyjnym, które trafiają do polskich placówek edukacyjnych* (s. 178).

Pani mgr Monika Nowicka przywołuje przede wszystkim badania i postulaty Urszuli Majcher-Legawiec 2017, postulujące wypracowanie nowoczesnego modelu przygotowania nauczyciela, w którym powinien znaleźć się również komponent związany z przygotowaniem glottodydaktycznym. Słusznie zauważa, że niestety, nie zawsze dostrzega się w szkole różnicę pomiędzy opanowaniem przez ucznia języka komunikacji a znajomością JSE, a w związku z tym największym problemem, z którym mierzy się współcześnie nauczyciel, jest brak narzędzi diagnostycznych do oceny poziomu biegłości ucznia w JSE.

Autorka funkcjonalnie wykorzystuje prowadzone wcześniej analizy dokumentów programowych i z pełną odpowiedzialnością stwierdza, że o poziomie językowym ucznia decyduje się w szkole bez żadnego przygotowania i rzetelnej diagnozy (por. regulacje zwarte w Dz.U. z 2017 r., poz. 1655). Wyraża przekonanie, że *Rozpoznanie biegłości językowej ucznia w zakresie JSE w pozytywny sposób wpłynie na proces uczenia się i nauczania*. (s. 188) i konstruuje *autorskie narzędzie diagnostyczne składające się z testu dla ucznia oraz instrukcji dla sprawdzającego, w skład której wchodzi omówienie typów zadań, kryteria oceny oraz klucz odpowiedzi* (s. 194).

Doktoranta deklaruje, że konstrukcja testu umożliwia jego dowolne modyfikowanie do potrzeb każdego przedmiotu szkolnego i dowolnego etapu edukacji, test może więc być wielokrotnie wykorzystywany, a klarowny system oceniania czyni z niego praktyczne narzędzie *także dla nauczycieli przedmiotowych, którzy nie posiadają przygotowania do nauczania języka polskiego jako obcego, ale chcą efektywnie wspierać rozwój językowy swoich uczniów*. (s. 194) Diagnoza tym testem może ułatwić nie tylko dobór odpowiednich metod, technik i narzędzi dydaktycznych, ale co ważne *dzięki przeprowadzeniu diagnozy nauczyciel może zyskać świadomość, że trudności ucznia nie wynikają z niechęci czy braku motywacji, ale z nierozwiniętej jeszcze biegłości w zakresie JSE, co może pozytywnie wpłynąć na postawę empatii, zrozumienia i uważności dla dziecka z doświadczeniem migracyjnym* (s. 194-195).

Istotną częścią recenzowanej pracy staje się więc sam test. W jego konstrukcji ujawnia się przygotowanie teoretyczne pani mgr M. Nowickiej (analiza literatury przedmiotu została funkcjonalnie wykorzystana). Diagnozie poddano dwie dystynktywne cechy JSE – leksykę i składnię. Warto podkreślić, że test został dostosowany do sytuacji szkolnej, czas wykonania każdej części odpowiada szkolnym jednostkom – lekcji, a skala punktowa jest łatwa do zastosowania (50 punktów z każdej części). Autorka deklaruje, że pytania zostały przygotowane zgodnie z zasadami glottodydaktyki (s. 195-196).

W rozprawie zamieszczono przykładowy test (s. 197-206), by pokazać uniwersalność narzędzia do diagnozy JSE w zakresie matematyki, biologii i języka polskiego (s. 196)

Składa się on z dwu części, A – odpowiada za diagnozę poziomu leksykalnego, B składniowego. Jest to bardzo dobre narzędzie diagnostyczne, pod dyskusję chciałabym jednak poddać kilka zadań.

Największym plusem testu jest skonstruowanie jasnych, krótkich poleceń opartych na niewielkiej liczbie leksemów, pytań prostych i czytelnych także dzięki wcześniejszym doświadczeniom nauki różnych języków. Na miejscu pierwszym znalazło się zadanie oparte na pytaniu *Co to znaczy?* Użycie czasownika *znaczyć* wprowadza wprowadzie w JSN – tak wskazano w celu tego zadania – zmieniłabym jednak kolejność zadań, jako pierwsze warto podać zadanie 3. z typowym w glottodydaktyce pytaniem *Co to jest?* (odpowiedź jest na ilustracji). Nie jestem również przekonana, czy polecenie z zadania 2. *Otocz pętlą* jest zrozumiałe. Może lepiej wybrać model częstszy w szkole – *podkreśl*? Niektóre ikonki budzą również moje wątpliwości, np. w zadaniu 3. znalazł się obrazek przedstawiający aparat, co ma oznaczać zdjęcie (s. 198). Czy podwojony dymek w zadaniu 6. na pewno łatwo połączyć z poleceniem *Proszę powtórzyć*.

W drugiej części (diagnoza umiejętności składniowych) Autorka zręcznie łączy zadania o charakterze glottodydaktycznym (np. zadanie 2) z zadania typowymi dla dydaktyki szkolnej (zadanie 5, 7). Wprowadza również wartościowe w dydaktyce szkolnej (choć rzadkie w szkolnej praktyce) zadania redakcyjne, polegające na rozwijaniu schematów składniowych, jak zadanie 6 (B) typu *dopisz zdanie podrzędne*.

Trzeba przyznać, że to narzędzie, zgodnie z deklaracjami autorki, w istocie łatwo zaadaptować do różnych przedmiotów szkolnych. W zadania można wstawić każdy termin nie naruszając jego struktury (także składniowej), co istotne dla szybkiego dostawiania testu do różnych przedmiotów szkolnych i poziomów nauki, *a w zależności od intencji nauczyciela test może sprawdzać poziom znajomości JSE w obrębie jednego lub kilku przedmiotów* (s. 196).

Do testu Autorka dołącza opis zoperacjonalizowanych umiejętności (receptywnych, produktywnych oraz szkolnych), które diagnozuje. Opis celów dołączony do każdego zadania w połączeniu z kluczem odpowiedzi i podaną punktacją dowodzi wysokiej świadomości metodycznej Doktorantki, ale też jej przygotowania naukowego. Autorka ma świadomości korelacji wyników testu z sytuacją szkolną ucznia i przyczynami jego niepowodzeń.

Dużą wagę Autorka przywiązuje do celu testu diagnostycznego, zatem również do interpretacji wyników. Rozbudowany opis każdego z ustalonych przez panią mgr Monikę Nowicką testu 4 poziomów biegłości w JSE (odrębnie w zakresie leksyki odrębnie w zakresie

składni i gramatyki) daje nauczycielowi konkretną wiedzę na temat umiejętności ucznia. Przy wysokim wyniku w części A (zakresie leksyki) poziom samodzielności opisano między innymi tak: *rozumie i odpowiednio reaguje na komunikaty w JSN* (s. 221); a przy kompetencji niewystarczającej, wiemy, że uczeń *nie rozumie i nie reaguje na większość komunikatów w JSN* (s. 222). W zakresie składni poziom samodzielności oznacza, że uczeń *tworzy wypowiedzi spójne i logiczne* (s. 222), a przy poziomie niewystarczającym – *tworzy wypowiedzi niespójne i nielogiczne* (s. 222).

Autorka testu jest przekonana, że klarowne zasady punktacji pozwolą zachować obiektywizm oceniania biegłości w JSE, a w konsekwencji przełożą się na dostosowanie praktyk edukacyjnych do potrzeb każdego z uczniów.

Ostatni, piąty rozdział to prezentacja rezultatów diagnozy. Do tego celu Doktorantka wykorzystuje procedurę studium przypadku. Naukowej rzetelności dowodzi dokładne przedstawienie przyjętych założeń metodologicznych (rozdział *Studium przypadku jako postępowanie badawcze*). Zastosowano trzyetapowego schemat opracowania studium przypadku z wykorzystaniem analizy dokumentów polskich i ukraińskich, wywiadu i diagnozy autorskim narzędziem. Każdy przypadek to wnikliwa analiza prowadzona w obrębie 4 wyznaczonych obszarów: *Sytuacja rodzinna, Sytuacja szkolna, Sytuacja językowa, Wynik diagnozy poziomu znajomości JSE*. Grupa została dobrana poprawnie, uczniowie w odpowiednim przedziale wiekowym (11-14 lat) prezentowali różny poziom biegłości językowej. *Tabele 45. i 46.* (s. 285) prezentują zestawienie wyników testu diagnostycznych sześciorga badanych uczniów. Pozwala to dostrzec, jakie kompetencje leksykalne i składniowe sprawiają większości uczniów najwięcej trudności.

Wyniki z części B (składnia) są zdecydowanie niższe niż te uzyskane z części A, co Autorka słusznie wyjaśnia, pisząc, że kompetencje składniowe wymagają *wyższego stopnia abstrahowania oraz automatyzacji, co jest niełatwe nawet dla polskich dzieci, a więc tym bardziej trudne poznawczo dla uczniów migracyjnych, którzy dopiero uczą się języka polskiego*. (s. 286).

Indywidualne i szerokie podejście do wyników diagnozy ilustruje *Tabela 47.*, która pozwala odczytać pełen kontekst biografii językowej i systemowej dziecka (s. 287-289), a *stworzenie zindywidualizowanego profilu edukacyjnego* (s. 292) daje możliwość realnej i skutecznej pomocy dziecku z doświadczeniem migracyjnym.

W *Zakończeniu* pani mgr Monika Nowicka ujęła wnioski płynące z analiz przedstawionych w kolejnych rozdziałach. Wyraźnie eksponuje rolę języka w kształtowaniu sytuacji edukacyjnej ucznia, ponieważ język jest narzędziem niezbędnym do zdobywania

wiedzy, jej przetwarzania i prezentowania postępów. Autorka na podstawie przeprowadzonych badań formułuje również konkretne postulaty praktyczne, związane z procesem wdrażania ucznia do funkcjonowania w polskiej szkole (s. 296-297), w tym dokładnie projektuje przebieg nieskodyfikowanej dotąd rozmowy kwalifikacyjnej, a także postuluje stworzenie indywidualnego profilu edukacyjnego dla każdego dziecka z doświadczeniem migracyjnym – dokumentu, który zbierałby wszystkie informacje i towarzyszył uczniowi w trakcie całej jego edukacji.

Na wyróżnienie zasługuje językowa i strukturalna strona pracy. Przejrzysta kompozycja odpowiada treści, pozwala poruszać się po tekście w sposób precyzyjny, dowodzi wysokiego poziomu sprawności w budowaniu naukowego wykładu. Wprowadzone liczne tabele są funkcjonalne, służą pokazaniu ważnych z perspektywy prowadzonych badań zależności, podobieństw i różnic (np. w systemach oświatowych, w rozwoju kompetencji leksykalnych i składniowych na poszczególnych poziomach biegłości językowej). Liczne wyliczenia w tekście ułatwiają porządkowanie treści, eksponują najważniejsze treści. Jednocześnie Doktorantka buduje jasny i poprawny składniowo wykład, precyzyjnie relacjonując swoje badania i funkcjonalnie wykorzystując bogatą literaturę przedmiotu. Bibliografia i netografia zajmująca 13 stron znormalizowanego komputeropisu, obejmuje zarówno pozycje klasyczne jak i najnowsze opracowania ważne dla podjętego tematu badawczego.

Wieloaspektowe ujęcie tematu badawczego, solidna podstawa teoretyczna, praktyczne działanie (skonstruowanie autorskiego testu badawczego) i wreszcie studium 6 przypadków, pokazujące skuteczność diagnostyczną testu dowodzi wysokiej sprawności naukowej pani mgr Moniki Nowickiej. W wielu fragmentach rozprawy ujawniają się ponadto perspektywa praktyka, którą młoda badaczka przyjmuje, co pozwala jej dostrzec ogrom zadań stojących przed nauczycielami. W tym kontekście z przekonaniem należy stwierdzić, że test diagnostyczny przedstawiony w dysertacji można stosować w codziennej pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym.

Badania pani mgr Moniki Nowickiej wyraźnie pokazują, że jesteśmy na początku drogi do systemowych rozwiązań, które powinny zmienić oblicze współczesnej szkoły – już nie jednojęzycznej i jednokulturowej. Zatem rozprawa otwiera nowe perspektywy badawcze, wskazując, że potrzeby ucznia i nauczyciela wielokulturowej klasy należy diagnozować z wykorzystaniem naukowych metod, by proponować skuteczne wsparcie.

Podsumowując, rozprawę doktorską mgr Moniki Nowickiej pt. *Diagnozowanie poziomu znajomości języka szkolnej edukacji ukraińskich dzieci z doświadczeniem migracyjnym w polskiej szkole podstawowej na drugim etapie nauczania* uznaję za niezwykle

aktualne, merytorycznie wartościowe, metodologicznie poprawne i co ważne możliwe do implementowania w polskiej szkole bardzo dobrze zrealizowane opracowanie ważnego problemu językoznawczego.

Przedstawiona do oceny praca spełnia ustawowe wymogi stawiane rozprawom doktorskim i wobec powyżej przedstawionych zalet **wnioskuję o wyróżnienie** dysertacji oraz o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Wniosek o wyróżnienie uzasadniania przede wszystkim aktualność i znaczenie podjętej tematyki, ale także jej wysoki poziomem merytoryczny. Ze względu na walory aplikacyjne ocenianej dysertacji **rekomenduję przedstawioną rozprawę do druku.**

Aneta Lewińska